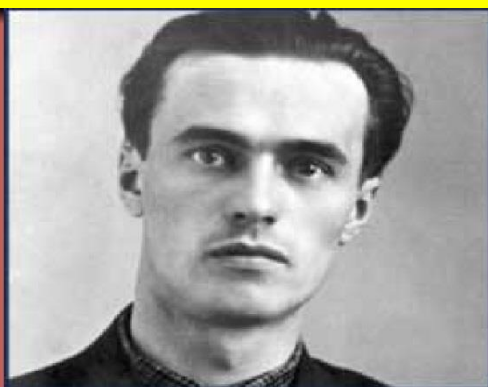

**Сектор культури Теофіпольської
райдержадміністрації
Теофіпольська центральна районна
бібліотека**

**« В. Симоненко – світлий таланти,
трагічна доля»**

Бібліодайджест

**Василь Симоненко
1935 - 1963)**

Теофіполь

2020

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО (1935—1963) Псевдоніми — В. Щербань, С. Василенко, Симон. Василь Симоненко народився в с Біївці Лубенського р-ну на Полтавщині 8 січня 1935 р. Ріс без батька, мати працювала в колгоспі. Протягом 1942—1952 рр. майбутній поет навчався в школі: 4 класи — у Біївцях (1942—1946), решта — у сусідніх селах Єньківцях (1946—1947) і Тарандинцях (1947—1952). У 1952 р. закінчив із золотою медаллю середню школу в Тарандинцях, вступив на факультет журналістики Київського університету імені Т. Шевченка. Брав участь у літературній студії імені

Василя Чумака (СІЧ). У 1957— 1960 рр. працював у газеті «Черкаська правда», потім, у 1960—1963 рр.,— у газеті «Молодь Черкащини», власним кореспондентом «Робітничої газети», а також займався літературною творчістю. 1962 р. Василь Симоненко став членом СПУ. Він планував вступати до аспірантури Інституту літератури АН УРСР, вийшла єдина його прижиттєва збірка «Тиша і грім». У середині 1962р. поета жорстоко побили працівники міліції залізничної станції ім. Т. Шевченка . У зв'язку з тим, що влада всіляко боролась з Василем Симоненком, можна зробити висновок, що це побиття не було випадковим. 13-го грудня 1963р. поет помер у черкаській лікарні (за офіційною версією, від раку), похований у Черкасах. У 1964р. вийшла посмертна збірка «Земне тяжіння» (книгу було висунуто на здобуття Державної премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка 1965р. (посмертно), але лауреатом того року став М. Бажан). Минуло 15 років офіційного забуття поета і у 1981 р. з'явилася книга вибраного «Лебеді материнства» з передмовою Олеся Гончара. Василю Симоненкові посмертно присуджено Державну премію України імені Т. Шевченка, у 1995 р. Протягом короткого життя В. Симоненко написав поезії, провідною темою яких є любов до рідної землі, відповідальність за її долю, новели, пробував створити кіносценарій зі студентського життя, став автором численних статей, театральних і літературних рецензій, створив три казки для дітей і дорослих: «Цар Плаксій і Лоскотон», «Подорож в країну Навпаки», «Казка про

Дурила». У виданих одразу по їх написанні двох віршованих казках для дітей ідеологічні наглядачі не побачили «крамоли», хоч і «Цар Плаксій та Лоскотон», і «Подорож у Країну Навпаки» теж можна розглядати як своєрідно адаптовану для дитячого сприйняття варіацію «антидеспотичної» теми. Протягом п'ятнадцяти років забороняли видання творів В. Симоненка: підготовлене видавництвом «Молодь» «Вибране» поета «розсипали й по-живому шматували». Нарешті з горем та інквізиторським редагуванням 1981 р. вийшли його «Лебеді материнства». Твори Симоненка не друкувалися, а академік Шамота все одно застерігав: «Чимало в його доробку було незрілого, ідейно нечіткого, не раз поет припускався перебільшеного чи спотвореного вияву національних почуттів... Підносити творчість Симоненка як взірець для літературної молоді, міряти Симоненком інших поетів, видавати його за приклад мужності — це треба рішуче відкинути». Проте не жовч і ненависть народжують поета. Поета народжують гнів і любов. Гнів і любов народили Василя Симоненка. Великий, праведний гнів проти приниження людини, знищення її людської гідності. Тому, можливо, центральною в творчості поета вважається патріотична тема — любові до України, її безталанного народу, поєднана з ідеєю самоцінності, неповторності людського «я». Сонет «Я» написано 1955р., задовго до відомого однойменного вірша «Я»: «Ми — не безліч стандартних «я», А безліч всесвітів різних». Тоді ж, у студентські роки, буквально

напередодні офіційного «розвінчання культу особи», з'явився ще один сонет «Поет» (3.2.1956, опублікований тільки 1988р.), де є й такі промовисті рядки: «Не піддавшись зарібку легкому, Я не прислужував ніколи і нікому». А поетичні шедеври «Ти знаєш, що ти людина...», «Де зараз ви, кати мого народу?...», «Україні», «Задивляюсь у твої зіниці...» (рукописна назва — «Україні»), «О земле з переораним чолом...», «Земле рідна! Мозок мій світліє...» — ніби фрагменти про долю народу, синівську відданість йому, готовність до самопожертви задля його визволення й розквіту. Не дивно, що саме ці вірші зазнали найбільших цензурних та редакторських втручань. Написані з позицій морального максималізму, твори В. Симоненка не могли бути надруковані навіть у період «хрущовської відлиги». Повість «Огуда», відома в різних варіантах (частина її публікувалася і як оповідання), художньо підтверджує, що психологічно В. Симоненко зазнавав пильної уваги охоронців режиму. Після його смерті незавершеним лишився кіносценарій «Бенкет небіжчиків». Проза В. Симоненка, своєрідна й багатообіцяюча, є прямою попередницею новелістики Григора Тютюнника, вона заслуговує на почесне місце в контексті розвитку епічного світовідображення свого часу. У дитячій, на перший погляд, казці «Цар Плаксій та Лоско-тон» розповідається про красиву країну з трагічною назвою «Сльозолий», якою править цар Плаксій, якому радість приносили тільки людські сльози: Хто сміявся — вони

хапали І нагайками шмагали, , ^ Так що в царстві тому скрізь Вистачало плачу й сліз. . ^ Але, як і в будь-якій казці, злий цар боїться за трон і свою владу, тому що відчуває себе безпорадним перед силами добра. Так і тут, Плаксій боїться і ненавидить Лоскотона за те, що Він приходив кожний вечір — Хай чи дощ іде, чи сніг — До голодної малечі І усім приносив сміх. Довго цар мріяв спіймати й покарати Лоскотона, аж нарешті підступний капітан Макака схопив захисника знедолених, коли той міцно спав. Лоскотона кидають за ґрати. Але поки царські підлеглі святкували весілля капітана Макаки з дочкою царя, батраки й робітники врятували свого захисника Лоскотона. З'явившись у царському палаці, Лоскотон залоскочує царя на смерть, виганяє його дочок і синів за межі царства. Так веселий Лоскотон Розвалив поганський трон. Сам же він живе й понині, Дітямносить щирий сміх В розмальованій торбині, • В пальцях лагідних своїх. Отже, як і будь-яка казка, оповідь завершується перемогою добра над злом. Але незвичайність цього твору полягає в тому, що казка В. Симоненка «Цар Плаксій та Лоскотон» насправді критикує тоталітарний лад у державі, а значить, зважаючи на час написання твору і на характер усієї творчості поета, дає право стверджувати, що красива країна, де ллються сльози,— Україна. А оптимістичний фінал казки дає надію, що колись і ця країна також стане щасливою.

ОСНОВНІ ТВОРИ: Казки «Цар Плаксій та Лоскотон», «Казка про Дурила», «Подорож в Країну Навпаки»,

збірки поезій «Тиша і гром», «Земне тяжіння», «Лебеді материнства», збірка оповідань і новел «Вино з троянд».

Подвиг Василя Симоненка.

Літературні критики називають Василя Симоненка "поетом без каменю за душею". Україну Симоненко любив так само безоглядно, як і власну матір, яка для поета значила дуже багато. Синівську любов до Батьківщини виявляв поет відкрито, кажучи, що Батьківщина у нього одна, і в той час, коли він спілкується з Україною, повинні мовчати "усі Америки і Росії". Згідно думці деяких сучасників, саме за ці слова Країна Рад запалала ненавистю до Симоненка.

У пам'яті українців Симоненко залишається вічно молодим класиком, який закликав кожного цінувати власну унікальність і людську сутність. Звертають увагу літературознавці на те, що в тонкій сатирі Симоненка проявлялося його зневажливе ставлення до тих, хто не ніс у собі, як сам поет, любов до своєї землі, до України.

Україно! Ти для мене диво!

І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо горда і вродлива,
З тебе дивуватися повік...

Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю.
Хай палають хмари бурякові,
Хай сичать обраци — все одно
Я проллюся крапелькою крові
На твоє священне знамено.

Вірші Василя Симоненка

Для української нації поет є одним з борців за культурний і національний суверенітет. Він повторював, що Україна - єдина у своєму роді, її треба берегти і любити.

На когорту шестидесятників покладалася воістину глобального масштабу місія - вони намагалися відродити у людях віру в людство, пояснити велику суть кожної людини, наявність в кожному з нас цілого Всесвіту. Симоненко за неповні 29 років з поставленим завданням впорався, без перебільшення, на "відмінно".

Цікаве про Василя Симоненка:

□ До свого 29 дня народження поет не дожив всього 3 тижні;

□ такий улюблений багатьма вірш "Ти знаєш, що ти людина" написано для Ніни Черняк. У складний для поетеси життєвий період вона зустріла на вулиці Симоненка, який, щоб підбадьорити жінку, експромтом продекламував кілька перших рядків вірша. На наступний день, за словами Черняк, вона побачила твір в газеті, ці рядки допомогли вагітній жінці після розставання з чоловіком знову повірити в краще;

□ літературознавці впевнені, що якби Симоненко не помер в 1963 році, то через кілька років йому довелося б пройти по шляху Василя Стуса - заслання, ув'язнення і смерть в колонії далеко від рідної землі. У 1994 році Іван Дзюба опублікував чернетку статті, написаної Стусом про Симоненка в 1966 році, але так і не опубліковану через причіпки цензури;

□ дивовижно, але червоною ниткою через долю Симоненка проходить інший український пророк - Тарас Шевченко. Навчався Симоненко у ВУЗі, що носить ім'я класика, поетичний стиль сам визначав як щось подібне до творчості Тараса Григоровича. Як це не дивно, транспортне відділення міліції залізничної станції в місті Сміла, де поета били, також названо іменем Шевченка.

Пам'ять про Симоненка.

Про поета, який залишиться в пам'яті співгромадян молодим, українці пам'ятають:

У Черкасах працює Літературно-меморіальний музей Василя Симоненка, спеціалізована школа №33 названа на честь поета;

На громадських засадах в 1965 році засновано музей в Біївці, у рідному будинку Симоненка;

□ ім'я Василя Симоненка носять вулиці в безлічі українських міст;

25 грудня 2008 Національним банком України випущена в обіг пам'ятна монета номіналом 2 гривні, присвячена 45-й річниці з дня смерті поета;

У листопаді 2010 року пам'ятник Симоненку авторства скульптура Владислава Діміяна відкритий біля палацу шлюбу в Черкасах, на вулиці Фрунзе;

У 2015 році «Укрпошта» випустила пам'ятну марку на честь 80-ї річниці з дня народження Симоненка

Список використаної літератури:

1. Бернадська Н. І.

Українська література ХХ століття: Довідник / Н. І. Бернадська .- Київ: Знання – Прес, 2007.- 272 с.

2. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. Кн. 2: Друга половина ХХ ст. Підручник / За ред. В. Г. Дончика.- Київ: Либідь, 1998.- 456 с.
3. Новий довідник: Українська мова та література.- Київ: ТОВ «КАЗКА», 2005.- 864 с.
4. Українські письменники. Довідник.- Київ: 2013.- 368 с.

Електронні ресурси:

1. Симоненко Василь Андрійович — Вікіпедія
[https://uk.wikipedia.org › wiki › Симоненко_Вас...](https://uk.wikipedia.org/wiki/Симоненко_Василь_Андрійович)
2. Симоненко Василь - Біографія | OnlyArt
[https://onlyart.org.ua › symonenko-vasyl-biografi...](https://onlyart.org.ua/symonenko-vasyl-biografiya)
3. Симоненко Василь - Біографія | OnlyArt
[https://onlyart.org.ua › symonenko-vasyl-biografi...](https://onlyart.org.ua/symonenko-vasyl-biografiya)
4. Симоненко Василь - Біографія | OnlyArt
[https://onlyart.org.ua › symonenko-vasyl-biografi...](https://onlyart.org.ua/symonenko-vasyl-biografiya)

Склала:

Л.Л. Кравченко

**Відповідальна
за випуск:**

С.А. Рудик